

Inhoud in vogelvlucht

Over de auteurs	xiv
Dankwoord	xv
Voorwoord	xvii
<i>Inleiding</i>	1
<i>Deel I: (X)HTML en CSS leren kennen</i>	7
Hoofdstuk 1: Wat je minimaal over HTML, CSS en het web moet weten	9
Hoofdstuk 2: Een webpagina maken en weergeven	29
Hoofdstuk 3: Slechte paginaprestatie voorkomen door een goede planning	41
<i>Deel II: Webpagina's opmaken met (X)HTML</i>	59
Hoofdstuk 4: (X)HTML-documentstructuur creëren	61
Hoofdstuk 5: Tekst en lijsten	71
Hoofdstuk 6: Koppelingen maken naar online resources	89
Hoofdstuk 7: Afbeeldingen vinden en gebruiken	103
<i>Deel III: De leiding in handen nemen over webpagina's en stijlen</i>	117
Hoofdstuk 8: Afgekeurde (X)HTML	119
Hoofdstuk 9: Inleiding in Cascading Style Sheets	127
Hoofdstuk 10: Cascading Style Sheets gebruiken	145
Hoofdstuk 11: Creatief met kleuren en lettertypen	163
<i>Deel IV: Scripts en (X)HTML</i>	183
Hoofdstuk 12: De top twintig van CSS-eigenschappen	185
Hoofdstuk 13: Scripts schrijven voor webpagina's	205
Hoofdstuk 14: Werken met formulieren	215
Hoofdstuk 15: Breng het beste van het web naar jouw website	245
Hoofdstuk 16: Lol met client-side scripts	259
Hoofdstuk 17: Content Management Systems	273
<i>Deel V: De toekomst van (X)HTML</i>	283
Hoofdstuk 18: Mobiel webdesign	285
Hoofdstuk 19: Meer plezier met HTML5	297
Hoofdstuk 20: CSS3 en CSS4	319
<i>Deel VI: Het deel van de tientallen</i>	337
Hoofdstuk 21: Wat je wel en niet met HTML moet doen	339
Hoofdstuk 22: Tien manieren om webbugs te elimineren	347
Hoofdstuk 23: Tien coole HTML-hulpprogramma's en -technologieën	355
<i>Index</i>	365

Voorwoord

Wat je in je handen hebt, is de eerste stap in een grotere wereld. Hoezo? Dit is een inleiding tot de fundamentele fundamenten van het web. Met de kennis die je uit dit boek haalt, kun je je eigen webpagina's gaan maken. Maar dat is niet het enige: je gaat ook bestaande webpagina's bestuderen, zodat je begrijpt hoe ze in elkaar zijn gezet. Alsof je helderziend bent of een magische kristallen bol of röntgenogen hebt. En het leuke is dat het allemaal veel gemakkelijker is dan je denkt. Het klinkt misschien gek, maar dat is het niet. De complete lijst met HTML-elementen past op een A4'tje. Bovendien is 80% van de elementen waarmee je dagelijks moet werken vrij eenvoudig. Binnen een uur ken je ze allemaal. CSS is iets ingewikkelder en om alle eigenschappen op een A4'tje kwijt te kunnen, moet je wel een heel klein lettertype gebruiken. De basisbeginselen zijn echter vrij eenvoudig en de rest komt wel met ervaring. Misschien vraag je je af waarom je al deze dingen moet leren als je ook een programma als Dreamweaver kunt gebruiken dat dit voor je doet. Om dezelfde reden dat een beeldhouwer moet weten hoe hij een beeld uit een steen beitelt of een monteur hoe motoren en versnellingsbakken werken. Wanneer er iets fout gaat, moet je weten wat er precies verkeerd is gegaan om het probleem te kunnen oplossen. En met ervaring kom je uiteindelijk op een punt waarop je zelf veel efficiënter en eleganter pagina's kunt bouwen dan een hulpprogramma.

Dus, ontspan je maar, ook al doen codelistsings en tekst in niet-proportionale lettertypen je angst inboezemen. (Kom op. Haal diep adem. Houd vast en adem uit. Goed zo). Zie de onderwerpen die in dit boek aan bod komen maar als Lego-blokken. De blokjes op zich zijn heel eenvoudig, maar met die blokjes kun je hele interessante en soms verbazingwekkende dingen maken. Dat maakt het zo leuk!

Elke heroïsche reis begint met een eerste stap. Jouw eerste stappen liggen op je te wachten in de komende pagina's. Koester ze. Je zult nooit meer op dezelfde manier naar het web kijken.

Eric A. Meyer

Inleiding

Welkom bij de vreemde en prachtige mogelijkheden van het World Wide Web, oftewel *het web*. In dit boek onthullen we alle facetten van de opmaaktalen die het levensbloed van het web vormen, namelijk Hypertext Markup Language (HTML) en zijn neef XHTML. Deze talen worden in combinatie met de taal Cascading Style Sheet (CSS) gebruikt om andere dingen er goed uit te laten zien. Omdat HTML en XHTML (in dit boek gebruiken we trouwens de term *(X)HTML* om naar beide te verwijzen), en CSS worden gebruikt om webpagina's te bouwen, ga je deel uitmaken van de kring van webauteurs en contentontwikkelaars door te leren hoe je ermee werkt.

Als je weleens hebt geprobeerd je eigen webpagina's te bouwen, maar het te ingewikkeld vond, kun je je nu ontspannen. Als je een telefoonnummer kunt intoetsen of 's morgens je sleutels kunt vinden, kun jij ook een (X)HTML-auteur worden. Echt waar!

In dit boek beperken we het technisch gebrabbel tot een minimum en gebruiken we waar mogelijk gewoon Nederlands. Naast beschrijvingen van hypertext, (X)HTML en het web, geven we je heel veel voorbeelden plus tag-voor-taginstructies, zodat je zonder al te veel gedoe webpagina's leert bouwen. We geven je ook voorbeelden over wat je met je webpagina's kunt doen nadat ze zijn gemaakt, zodat je ze kunt publiceren. We leggen ook uit wat de verschillen zijn tussen HTML4, HTML5 en XHTML. Je kunt dan zelf bepalen of je de bekendste mark-uptaal van het web (HTML) blijft gebruiken of dat je overstapt op de latere en betere opvolger (XHTML).

Over dit boek

Je kunt dit boek zien als een vriendelijke, benaderbare handleiding om met (X)HTML en CSS leesbare, aantrekkelijke webpagina's te bouwen. Deze dingen zijn niet zo moeilijk te leren, maar ze omvatten wel heel veel details die je moet kennen om je eigen webpagina's te bouwen. Onderwerpen die in dit boek aan bod komen zijn onder andere:

- ✔ webpagina's ontwerpen en bouwen;
- ✔ webpagina's uploaden en publiceren;
- ✔ je webpagina's testen en debuggen;
- ✔ kennismaken met HTML5 en Cascading Style Sheets 3.

Je kunt webpagina's bouwen zonder een jarenlange opleiding, geavanceerde esthetische talenten of rituele wassingen in ijskoude beekjes. Als je iemand kunt uitleggen waar je woont, kun je een bruikbaar webdocument maken. Het doel van dit boek is niet om van jou een raketgeleerde te maken. We willen je laten zien welke designelementen en technische elementen je nodig hebt voor een mooie, leesbare webpagina en om je het zelfvertrouwen te geven er zelf een te bouwen!

Hoe je dit boek gebruikt

Dit boek vertelt je hoe je (X)HTML en CSS gebruikt om je webpagina's op het World Wide Web te krijgen. We vertellen je waar je aan moet denken bij het ontwerpen en bouwen van effectieve webdocumenten die jouw ideeën en informatie naar de online wereld brengen, mocht je dat willen.

Om dit boek beter leesbaar te maken, gebruiken we enkele conventies voor de tekst. Alle (X)HTML- en CSS-code wordt bijvoorbeeld afgedrukt in het lettertype Courier:

```
<head><title>Een titeltje</title></head>...
```

Wanneer je (X)HTML-code, CSS of andere verwante dingen typt, neem ze dan precies zo over als je het ziet, inclusief de punthaken (< en >), omdat die deel uitmaken van de magie die (X)HTML en CSS laat werken. Verder leer je hoe je de content beheert die jouw pagina's speciaal maken en vertellen we je precies wat je moet doen om elementen van (X)HTML en CSS met je eigen werk te mixen.

Een boekpagina heeft maar beperkt ruimte. Lange regels code met (X)HTML- en CSS-mark-up of adressen van websites (*URL's*, van *Uniform Resource Locators*) kunnen daarom wel eens doorlopen op twee of meer regels. Vergeet niet dat je computer zulke regels weergeeft als *één regel (X)HTML of CSS*, of als *één URL*: dus als je dat stuk code gaat typen, doe dat dan op een regel. Voeg geen harde returns in als je de regel ziet teruglopen. We geven je een tip dat de mark-up op *één regel* hoort te staan door de regel af te breken op een leesteken en door het overschot in te springen:

```
http://www.infocadabra.transylvanie.com/nexus/plexus/lexus/praxis/  
oke/dit/is/een/verzonnen/URL/maar/sommige/echte/adressen/zijn/  
ENORM/lang/echt-waar.html
```

Voor HTML4 maakt het niet uit of je tagtekst in hoofdletters, kleine letters of allebei typt (met uitzondering van tekenentiteiten, ook wel teken-codes genoemd). HTML5, XHTML en CSS willen tagtekst echter alleen maar in kleine letters. Dus, om je werk zo veel mogelijk op dat van ons te laten lijken, voer je alle (X)HTML- en CSS-tagtekst, en alle andere code, *alleen in kleine letters in*.

Als je ook een oudere editie van dit boek hebt gelezen, merk je dat we nu afwijken van eerdere instructies. De hoeders van de eeuwige en altijd fantastische HTML-standaard, het World Wide Web Consortium (W3C), hebben de regels veranderd en wij volgen hun. Wij bepalen de regels niet, maar we weten *wel* hoe je het spel moet spelen!

Drie dwaze veronderstellingen

Ze zeggen dat de persoon die veronderstellingen doet zichzelf en de persoon waarover het gaat voor gek zet. (En wie zijn ze eigenlijk? *We veronderstellen* dat we dat weten, maar... laat ook maar.)

Je hoeft geen tovenaars in de mysterieuze kunst van het programmeren te zijn en je hebt ook geen masters in de computerwetenschap nodig. Je hoeft zelfs niet eens te weten wat er zich allemaal afspeelt in je computer om de stof in dit boek te kunnen begrijpen.

Toch moeten we uit praktische redenen enkele veronderstellingen over jou, vriendelijke lezer, doen: je kunt je computer aan- en uitzetten; je weet hoe je een muis en toetsenbord gebruikt; en je wilt je eigen webpagina's maken voor de lol, om er geld mee te verdienen of om een andere esoterische reden. Verder veronderstellen we ook dat je een werkende internetverbinding en een webbrowser hebt.

Als je een zin kunt schrijven en weet wat het verschil is tussen een kop en een alinea, kun je je eigen documenten maken en publiceren op het web. Voor de rest gaat het om details en daar helpen we je mee!

Hoe dit boek is georganiseerd

Dit boek bestaat uit zes delen, vergelijkbaar met de Russische *matroesjka's* (houten poppetjes). Een deel bestaat uit minimaal drie hoofdstukken en elk hoofdstuk bevat verschillende modulaire paragrafen. Je kunt een onderwerp of trefwoord opzoeken in de trefwoordenlijst of inhoudsopgave om er vervolgens meer over te lezen. Je kunt ook het hele boek van kaft tot kaft lezen.

Deel 1: Kennismaken met (X)HTML en CSS

Dit deel vormt een inleiding op het web en de software die mensen gebruiken om zijn schatten aan te boren. We leggen uit hoe het web werkt en hoe je (X)HTML en CSS schrijft. Je leest ook met welke software en services aan serverzijde je je webpagina's openbaar kunt maken.

(X)HTML-documenten, ook wel *webpagina's* genoemd, zijn de fundamentele eenheden van informatie, organisatie en overdracht op het web. Hier lees je waar HTML over gaat, hoe je met hypertext gewone tekst kunt verrijken en wat CSS doet om de weergave van die tekst in het scherm te

wijzigen en beheren. Vervolgens ga je je allereerste (X)HTML-document maken.

Deel II: Webpagina's opmaken met (X)HTML

HTML mixt gewone tekst met speciale tekens, zogeheten *mark-up*, die browsers instrueren hoe (X)HTML-documenten moeten worden weergegeven. In dit deel lees je alles over mark-up in het algemeen en (X)HTML in het bijzonder. We beginnen met een fascinerende discussie over organisatie en structuur van (X)HTML-documenten. (Nou ja, *wij* vinden het fascinerend en hopelijk jij ook.) Vervolgens leggen we uit hoe je tekst kunt organiseren in blokken en lijsten. Daarna gaan we het hebben over de werking van de hyperlinks die de *H* in (X)HTML zetten. Ten slotte bespreken we waar je grafische afbeeldingen kunt vinden en hoe je ze gebruikt om die pagina's te verfraaien.

In dit deel bespreken we (X)HTML-elementen (*tags*) en leggen we uit hoe ze werken. Tegen de tijd dat je klaar bent met deel II, heb je een goed idee van wat HTML is en hoe je het gebruikt.

Deel III: De leiding in handen nemen over webpagina's en stijlen

Deel III begint met een hoofdstuk over verouderde of niet-langer-aanbevolen mark-up, zodat je die elementen en attributen herkent wanneer je ze tegenkomt. Daarna volgt een bespreking van Cascading Style Sheets (CSS). Dankzij deze andere vorm van mark-uptaal kan (X)HTML zich volledig richten op content, terwijl CSS zich concentreert op hoe webpagina's eruitzien wanneer ze in een webbrowser of op andere apparaten worden weergegeven (zoals PDA's, mobiele telefoons en speciale hulpparaten voor mensen met een visuele handicap). Na de CSS-syntaxis en -structuren te hebben bestudeerd zodat je weet hoe je ze gebruikt, lees je meer over kleur en letterbeelden voor tekst, achtergronden en meer op je webpagina's. We geven je heel veel voorbeelden aan de hand waarvan jij eersteklas-(X)HTML-documenten kunt ontwerpen en bouwen.

Deel IV: Scripts en (X)HTML

(X)HTML is niet zo goed in het verfraaien van tekst en afbeeldingen wanneer ze worden weergegeven (daarin blinkt CSS uit). En eigenlijk kan (X)HTML op zichzelf ook niet veel *doen*. Webdesigners bouwen vaak interactieve, dynamische webpagina's met behulp van scriptprogramma's om interactiviteit toe te voegen aan een (X)HTML-framework.

In dit deel lees je van alles over scripttalen waarmee webpagina's kunnen communiceren met gebruikers. Dergelijke talen bieden ook manieren om te reageren op gebruikersinvoer of acties. Je maakt kennis met algemene

scripttalen en we gaan het hebben over de populairste taal, namelijk JavaScript. Je leert wat de basiselementen van deze scripttaal zijn en hoe je interactiviteit toevoegt aan webpagina's. Je leest ook over toepassingen voor scripts die je kunt uitbreiden en toevoegen aan je eigen website. We bespreken hoe je content van derden kunt insluiten in je webpagina's.

In dit deel laten we je aan de hand van voorbeelden, advies en details zien hoe je met scripts en ingesloten componenten de mogelijkheden van je website (en de ervaringen van bezoekers van je site) kunt verbeteren.

Deel V: De toekomst van (X)HTML

Er gebeurt veel in de (X)HTML-wereld. In dit deel maak je kennis met de noviteiten. We laten je zien hoe het eruitziet en wat het kan doen (dat wil zeggen, wanneer de browsers meewerken), en vertellen je wat je binnenkort kunt verwachten.

Je vindt er een hoofdstuk over (X)HTML voor mobiele apparaten, zoals smartphones, tablets en andere draagbare elektronische apparatjes met webtoegang. Je vindt er ook een hoofdstuk over de nieuwste en verbeterde versie van HTML, namelijk, HTML5.1. Verder is er nog een hoofdstuk over de nieuwste versies van CSS: CSS3 en CSS4. We geven coole voorbeelden, die je allemaal kunt downloaden van www.dummies.nl/downloads/ en vervolgens kunt bekijken in je webbrows(er) (of niet, afhankelijk van je webbrows(er)).

Deel VI: Het deel van de tientallen

In dit deel vatten we de essentie van de mythische geheimen van (X)HTML samen. Hier kun je meer lezen over coole webprogramma's, de *do's* and *don'ts* voor HTML-mark-up en hoe je bugs en fouten uit je pagina's verwijdert voordat iemand anders ze ziet.

Pictogrammen in dit boek

Dit pictogram duidt op technische details die informatief en interessant zijn, maar die niet absoluut essentieel zijn voor het schrijven van HTML.

Dit pictogram markeert bruikbare informatie waardoor HTML-mark-up of andere belangrijke dingen nog eenvoudiger worden.

Dit pictogram vestigt de aandacht op zaken die je absoluut niet over het hoofd moet zien. (Je kunt je eigen leven, gezond verstand of pagina ermee redden).

Pas op als je dit pictogram ziet. Het waarschuwt je voor dingen die je niet moet doen: de gevolgen kunnen ernstig zijn als je deze stukjes wijsheid negeert.

Bij dit pictogram vind je informatie over optimale werkmethoden – hadden wij dergelijke adviezen maar gekregen toen we net begonnen! Dat had ons een heleboel tijd en hoofdpijn kunnen besparen.

Over de downloads bij dit boek

Voor het gemak zijn de HTML-codevoorbeelden en listings in dit boek te downloaden van de site www.dummies.nl/downloads/.

En nu?

Het moment is aangebroken om een begin te maken! Het maakt niet zo veel uit waar je start. Maak je geen zorgen, je kunt het aan. We weten zeker dat je de tijd van je leven zult hebben. Veel plezier!

Hoofdstuk 1

Wat je minimaal over HTML, CSS en het web moet weten

.....

In dit hoofdstuk:

- ▶ In tekstbestanden HTML schrijven
 - ▶ Webpagina's presenteren en erdoor navigeren
 - ▶ Hyperlinks en URL's
 - ▶ De basissyntaxis van HTML
 - ▶ De beginselen van CSS
-

Welkom in de prachtige wereld van het web, (X)HTML en CSS. Met een beetje kennis van zaken, een beetje oefening en natuurlijk een beetje interessante content kun je je eigen stukje cyberspace creëren of bestaand werk verbeteren.

Je ziet dat we (X)HTML gebruiken in dit boek. Dit door ons bedachte letterwoord staat voor 'ofwel HTML ofwel XHTML. HTML betekent Hypertext Markup Language en XHTML staat voor Extensible Hypertext Markup Language. HTML en XHTML zijn niet helemaal identiek, maar de talen lijken zo veel op elkaar dat ons letterwoord wel degelijk ergens op slaat.

Zie dit boek maar als een handleiding voor het begrijpen van webdocumenten, het verbeteren van bestaande pagina's of het maken van ingewikkelde en mooie pagina's waarop complexe designs, multimedia en scripts met elkaar zijn geïntegreerd.

De beste manier om HTML onder de knie te krijgen, is door je er gewoon in te storten en dat is dan ook precies wat je in dit hoofdstuk doet: je leest hoe (X)HTML en CSS achter de schermen van webpagina's werken en je maakt kennis met de onderliggende bouwstenen. Wanneer je dit hoofdstuk hebt bestudeerd, weet je hoe (X)HTML en CSS werken en kun je direct webpagina's gaan maken of bewerken.

Webpagina's in hun natuurlijke omgeving

Op webpagina's kunnen heel veel soorten content staan, zoals *tekst, afbeeldingen, formuleren, audio- en videobestanden* en zelfs *interactieve games*.

Ga maar eens surfen op het web en je ziet direct dat informatie en content op vele manieren worden weergegeven. Elke website is weer anders, maar de meeste hebben één ding gemeen: de Hypertext Markup Language (oftewel HTML). Je komt ook vrij regelmatig Extensible Hypertext Markup Language (XHTML) en Cascading Style Sheets (CSS) tegen.

Elke webpagina is gemaakt met HTML (of iets vergelijkbaars), wat voor informatie er ook op staat. HTML is het cement dat webpagina's bijeen houdt; afbeeldingen, content en andere informatie vormen de bouwstenen. Tot slot vertelt CSS webpagina's hoe ze moeten worden weergegeven.

De HTML-bestanden die je webpagina's produceren, zijn gewoon documenten in platte (onopgemaakte) tekst. Hetzelfde geldt voor XHTML- en CSS-bestanden. Dit gebruik van tekstdocumenten is de reden waarom het web zo goed werkt. Platte tekst is een universele taal voor computers. Elk plattetekstbestand dat je op een Windows-computer maakt (inclusief elk HTML-, XHTML- of CSS-bestand), werkt even goed op een Mac of op een ander besturingssysteem.

Maar webpagina's zijn niet *alleen maar* tekstdocumenten. Webpagina's worden gemaakt met de speciale talen HTML, XHTML of CSS. Elke taal heeft zijn eigen specifieke verzameling instructies die je, tegelijk met je content, opneemt in plattetekstbestanden om aan te geven hoe een pagina eruit moet zien en hoe hij moet functioneren. Lees door en je leert alles wat je moet weten over (X)HTML en CSS!

Hypertekst

Dankzij speciale instructies in HTML kunnen regels tekst verwijzen naar (dat wil zeggen, verbonden zijn met) iets anders in cyberspace. Zulke verwijzingen worden *hyperlinks* genoemd. Hyperlinks vormen de lijm die het World Wide Web bijeenhoudt. In de webbrowser worden hyperlinks meestal blauw en onderstreept weergegeven. Wanneer je op een hyperlink klikt, wordt een andere pagina of een andere bron op het web geopend.

Hypertekst of niet, een webpagina is zoals gezegd een tekstbestand. Dit betekent dat je een webpagina kunt maken en bewerken in elke toepassing waarmee je platte tekst kunt maken (zoals Kladblok of Teksteditor). Sommige softwarepakketten (kijk eens in hoofdstuk 23) hebben ingewikkelde opties en functies die je helpen webpagina's te maken, maar uiteindelijk genereren ze dezelfde tekstbestanden die je ook met een gewone teksteditor kunt maken. Wij vinden dat als je net begint met HTML, je het beste een eenvoudige teksteditor kunt gebruiken. Open gewoon Kladblok op de pc (of Teksteditor op de Mac) en je kunt aan de slag.